

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta (HE 13/2023 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Virve Haapajärvi, työ- ja elinkeinoministeriö
- kaupallinen neuvos Olli Hyvärinen, työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei huomautettavaa:

- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettua lakia.

Esityksellä ehdotetaan annettavaksi täydentävää kansallista sääntelyä, joka on tarpeen ulkomaisia tukia koskevassa EU:n asetuksessa säädettyjen viranomaisten velvollisuuksien selventämiseksi ja toimivaltaisen kansallisen viranomaisen nimeämiseksi. Kilpailu- ja kuluttajavirastolle säädettäisiin toimivaltuus ja velvollisuus tehdä asetuksen mukainen tarkastus asetuksen täytäntöönpanosta vastaavan Euroopan komission pyynnöstä Suomessa ja velvollisuus avustaa komissiota sen Suomessa tekemässä tarkastuksessa.

Lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimisi kansallisena yhteysviranomaisena tilanteissa, joissa Euroopan komission tiedossa ei ole, mille kansalliselle viranomaiselle tai hankintayksikölle komission tietopyyntö tulisi Suomessa osoittaa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi oikeus saada

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2023 vp

asetuksen mukaista tietoa toisilta kansallisilta viranomaisilta ja hankintayksiköiltä salassapitosäännösten estämättä sekä lähettää sitä komissiolle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Tarkastuksia koskevien säännösten soveltaminen alkaisi kuitenkin vasta 12.1.2024.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esitys liittyy sisämarkkinoita vääristävistä ulkomaisista tuista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2022/2560, jäljempänä EU:n asetus, ja sisältää ehdotukset tarvittavaksi kansalliseksi lainsäädännöksi. Asetuksen tavoitteena on puuttua kilpailun vääristymiin, joita EU:n ulkopuolisten maiden myöntämistä tuista aiheutuu EU:ssa toimiville yrityksille. Talousvaliokunta on antanut asetusehdotuksen valmisteluvaiheessa asiasta lausunnon (TaVL 31/2021 vp). Suomalaisyrittäjien on arvioitu hyötävän säädöksestä, mikäli sillä saadaan turvattua yhtäläisiä kilpailuedellytyksiä ja mikäli sääntelyn seurauksena ei ole EU-alueelta tulevien yritysten toimintaedellytysten vaikeutuminen kolmansissa maissa tai EU:n houkuttelevuuden väheneminen investointikohteena.

Hallituksen esityksen tavoitteena on antaa kansallista täydentävää sääntelyä sen varmistamiseksi, että kansalliset viranomaiset ja hankintayksiköt voivat tehdä komission kanssa EU:n asetuksen edellyttämää yhteistyötä ja noudattaa asetuksen mukaisia velvoitteita. Kansallisen sääntelyn tarve koskee mm. sen määrittelemistä, millä viranomaisella on toimivaltuus ja velvollisuus tehdä asetuksen 14 artiklan 7 kohdan mukainen tarkastus komission pyynnöstä Suomessa ja velvollisuus avustaa 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti komissiota sen Suomessa asetuksen perusteella tekemässä tarkastuksessa.

Lakiehdotuksen mukaan EU:n asetuksen edellyttämät kansalliset viranomaistehtävät säädetään Kilpailu- ja kuluttajaviraston tehtäviksi lisäämällä Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin uusi 1 a luku. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, on Kilpailu- ja kuluttajavirastolla osaaaminen, tietotekniset työkalut ja toimivalta tehdä kilpailuoikeuteen liittyviä tarkastuksia. Menettelyllisesti EU:n asetuksen mukaisen tarkastuksen on arvioitu vastaavan pitkälti viraston kilpailusääntöjen perusteella tekemiä tarkastuksia.

Talousvaliokunta pitää perusteltuna, että Suomen viranomaiseksi nimetään Kilpailu- ja kuluttajavirasto. EU:n asetukseen liittyvillä uusilla tehtävillä on luontainen liityntä viraston toimialaan, joten ratkaisu on tarkoituksenmukainen. Valiokunta korostaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston riittävien resurssien turvaamista.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 13/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2023 vp

Helsingissä 13.10.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sakari Puisto ps
varapuheenjohtaja Ville Kaunisto kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Kaisa Garedeu ps
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Helena Marttila sd
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Juha Viitala sd
varajäsen Pauli Aalto-Setälä kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen